

Avizul Comitetului Economic și Social European privind contribuția sectorului prelucrării lemnului în bilanțul emisiilor de dioxid de carbon

(aviz din proprie inițiativă)

(2015/C 230/06)

Raportor: dl Ludvik JÍROVEC

Coraportor: dl Patrizio PESCI

La 27 februarie 2014, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Comitetul Economic și Social European a hotărât să elaboreze un aviz din proprie inițiativă cu privire la:

„Contribuția sectorului prelucrării lemnului în bilanțul emisiilor de dioxid de carbon”

Comisia consultativă pentru mutații industriale (CCMI), însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 13 noiembrie 2014.

În cea de a 503-a sesiune plenară, care a avut loc la 10 și 11 decembrie 2014 (ședința din 10 decembrie 2014), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 119 voturi pentru, 1 vot împotriva și 5 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1. Pentru a obține un maximum de beneficii de pe urma produselor din lemn în bilanțul emisiilor de dioxid de carbon și pentru a spori competitivitatea industriei europene a prelucrării lemnului⁽¹⁾ și capacitatea ei de a impulsiona inovarea, Comitetul Economic și Social European a elaborat următoarele recomandări.

1.2. CESE recunoaște că legislația europeană și cea națională au un impact substanțial asupra industriei de prelucrare a lemnului. De aceea, CESE invită statele membre să exploreze toate oportunitățile legate de utilizarea lemnului ca material respectuos față de mediu, pentru a încuraja competitivitatea sectorului, a promova ocuparea forței de muncă și a sprijini investițiile în cercetare și inovare.

1.3. CESE solicită Comisiei Europene să elaboreze, în consultare cu părțile interesate, linii directoare europene privind resursele de lemn, pentru a spori disponibilitatea acestora și a promova utilizarea durabilă a surselor de lemn. Ar trebui incluse principii privind eficiența utilizării resurselor. Recomandările cuprinse în „Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe (2010)” (Liniile directoare privind bunele practici în mobilizarea durabilă a materialului lemnos în Europa) ar trebui luate în considerare și, eventual, extinse.

1.4. CESE reamintește importanța excluderii paleților și a lemnului recuperat post consum din definiția „biomasei terțiare”.

1.5. Așa cum s-a arătat în avizul CESE pe tema „Oportunități și provocări pentru creșterea competitivității sectorului european al prelucrării lemnului și al mobilei”⁽²⁾, adoptat în octombrie 2011, și în conformitate cu principiile enunțate în recenta Comunicare a UE pe tema „Către o economie circulară: un program de reducere la zero a deșeurilor pentru Europa”, CESE subliniază că principiul „utilizării în cascadă” (utilizare, reutilizare, reciclare, recuperare energetică) – acolo unde este fezabil economic și tehnic, în conformitate cu caracteristicile naționale și regionale specifice – reprezintă metoda optimă de a extinde la maximum o utilizare a lemnului eficientă din punctul de vedere al resurselor. CESE își exprimă satisfacția că, în urma solicitării sale de recunoaștere a importanței principiului utilizării în cascadă a lemnului, acest principiu a fost transpus în mai multe documente ale UE, precum „Pentru o renaștere industrială europeană”, „O nouă strategie a UE pentru păduri și sectorul forestier”, documentul de lucru al serviciilor Comisiei „Proiect pentru industriile forestiere ale UE

⁽¹⁾ CESE urmează definiția sectorului prelucrării lemnului furnizată de nomenclatorul statistic al activităților economice (NACE) în codul nr. C16: Prelucrarea lemnului și fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din nuiele și împletituri. Tăierea și rindeluirea lemnului. Fabricarea produselor din lemn, plută, nuiele și împletituri. Fabricarea de furnire și a panourilor din lemn. Fabricarea parchetului asamblat în panouri. Fabricarea altor elemente de dulgherie și tâmplărie, pentru construcții. Fabricarea ambalajelor din lemn. Fabricarea altor produse din lemn, plută, paie și alte materiale pentru împletituri.

⁽²⁾ Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Oportunități și provocări pentru creșterea competitivității sectorului european al prelucrării lemnului și al mobilei” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 24, 28.1.2012, p. 18).

(industria de prelucrare a lemnului, de fabricare a mobilei, de fabricare și transformare a celulozei și a hârtiei și industria tipografică)” care însoțește Comunicarea Comisiei „O nouă strategie a UE pentru păduri și sectorul forestier”. Cu toate acestea, Comitetul nu poate sprijini noțiunea de norme obligatorii din punct de vedere juridic și sprijină o abordare bazată pe o piață deschisă și libertatea participanților la piață.

1.6. Printre opțiunile disponibile pentru gestionarea materialelor de construcție ar trebui să se numere măsuri de evitare a depozitării la groapa de gunoi a materialelor reciclabile precum lemnul. CESE face apel la Comisie și la părțile interesate să stabilească orientări și recomandări privind colectarea deșeurilor de lemn și soluții pentru tratarea lemnului după consum.

1.7. CESE solicită Comisiei Europene să introducă o normă care să reflecte în mod corespunzător caracteristicile acustice ale spațiilor închise, având în vedere că lemnul poate juca un rol esențial în izolarea acustică. Lemnul are capacitatea de a izola acustic încăperile față de zgomotele exterioare și de a reduce timpul de reverberare. Ar trebui explorate oportunitățile legate de utilizările lemnului.

1.8. CESE face apel la statele membre și la părțile interesate să definească planuri naționale de acțiune menite să sporească gradul de utilizare a lemnului în clădiri și în infrastructurile ecologice. Autoritățile locale ar trebui implicate direct în implementarea acestor planuri de acțiune.

1.9. Recunoscând că lemnul nu se bucură de același grad de familiaritate în rândul constructorilor și al arhitecților ca alte materiale, CESE invită statele membre să conceapă inițiative pentru a promova o cultură a lemnului. În plus, reprezentanții industriilor europene de prelucrare a lemnului și partenerii sociali europeni ar trebui să demareze campanii de informare coordonate pentru a îmbunătăți imaginea sectorului.

2. Descrierea sectorului european al prelucrării lemnului: Provocări și oportunități și impactul posibil al legislației UE asupra competitivității sectorului.

2.1. Industriile de prelucrare a lemnului din Europa generează o cifră de afaceri anuală de cca 122 de miliarde EUR, cu o valoare de producție de peste 115 miliarde EUR. Conform Eurostat, industria prelucrătoare a lemnului era alcătuită în 2012 din peste 311 000 de întreprinderi. De asemenea, cca 126 000 de întreprinderi activau în domeniul producției de mobilă. În industria prelucrătoare a mobilei în sens strict, întreprinderile de tăiere erau în număr de cca 40 000, în vreme ce celelalte subsectoare de prelucrare a lemnului se compuneau din cca 145 000 de întreprinderi. În pofida anumitor îmbunătățiri, este posibil ca aceste cifre să nu reflecte situația efectivă, deoarece întreprinderile mici nu sunt luate neapărat în calcul, în funcție de raportarea din fiecare stat membru. În sectoarele mobilei și elementelor de construcție, numărul întreprinderilor mici este considerabil. De aceea, numărul real al firmelor ar putea fi estimat la peste 375 000 de întreprinderi.

2.2. La nivelul UE, sectorul prelucrării lemnului a suferit o reducere abruptă a numărului locurilor de muncă în 2012. În medie, această scădere a atins 4,4 %, însă cifrele s-au situat între – 3,2 % în Germania și – 13,7 % în Spania. Croația și Danemarca au înregistrat cele mai mari creșteri ale numărului de locuri de muncă, în timp ce Spania (– 13,7 %), Cipru (– 13,1 %) și Slovacia (– 11,5 %) au avut parte de reducerile cele mai drastice în 2012.

Politicile europene și cele naționale au un impact puternic asupra competitivității sectorului prelucrării lemnului. Așa cum se evidențiază în Raportul UE privind competitivitatea pe 2014, costurile de producție, cheltuielile cu forța de muncă și cu materiile prime sunt în general mult mai ridicate în Europa decât în multe alte regiuni, ceea ce generează un risc ridicat de delocalizare pentru mari porțiuni din sector. De aceea, Europa ar trebui să solicite ca produsele care intră în UE să corespundă aceluiași standarde sociale, de mediu și de siguranță ca cele produse în Europa. În plus, CESE subliniază că sectorul prelucrării lemnului din Europa se confruntă în continuare cu creșteri semnificative ale costurilor de producție, în special în ceea ce privește rășinile și energia. Costurile energetice din Europa sunt de trei ori mai ridicate decât în SUA.

2.3. Dezvoltarea energiei din surse regenerabile și subvențiile aferente reduc gradul de disponibilitate al materiei prime lemnoase și ridică prețul acesteia. În 2012, se estimează că cca 15 % sau 182 de milioane de metri cubi din totalul lemnului recoltat în regiunea ECE a fost combustibil lemnos. Din cea mai recentă anchetă comună privind lemnul ca sursă de energie a ECE/FAO (JWEE 2011) reiese că energia pe baza lemnului reprezintă principala componentă a energiei din surse regenerabile, cu o proporție de 38,4 % din ansamblul surselor regenerabile de energie. Conform studiului recent elaborat de

Indufor la solicitarea Comisiei Europene, „Studiu privind cererea și oferta de materie primă lemnoasă pentru industriile prelucrătoare din UE”⁽³⁾, „cantitatea de lemn folosită în scopuri energetice în UE ar trebui să fie echivalentă cu totalul recoltei de lemn din prezent dacă ar fi să se atingă obiectivele în domeniul energiei din surse regenerabile până în 2020. Până în 2016, se va înregistra deja un deficit de resurse lemnoase de 63 Mm³ în raport cu necesitățile preconizate de statele membre UE în planurile lor de acțiune de la nivel național privind energia din surse regenerabile.”

2.4. Având în vedere noua Comunicare a Comisiei privind „Cadru pentru 2030 în materie de climă și energie” și cererea de ridicare a cotei energiei din surse regenerabile la cel puțin 27 % din mix până în 2030, CESE consideră că este esențial să se aibă în vedere diverse moduri de a îmbunătăți mobilizarea materialului lemnos în UE – de exemplu luând în considerare recomandările din liniile directe privind bunele practici în mobilizarea durabilă a materialului lemnos în Europa, care au fost publicate în 2010 – și să se identifice soluții pentru evitarea denaturării concurenței între diverșii utilizatori de resurse de biomasă.

2.5. Ținând seama de acest lucru, CESE invită statele membre să evalueze ce cantități de biomasă lemnoasă sunt disponibile în mod clar pentru utilizarea ca energie în țara și regiunea respectivă și volumul utilizat deja ca materie primă în cadrul industriei prelucrătoare a lemnului.

2.6. Totodată, CESE regretă faptul că în mai multe state membre există în continuare prevederi care limitează proporția de utilizare a lemnului în clădirile cu mai multe etaje, precum și norme de prevenire a incendiilor cu caracter discriminator. În multe țări, normele de prevenire a incendiilor constituie principalul obstacol în calea folosirii lemnului în construcții. Au fost stabilite standarde europene pentru prevenirea incendiilor în clădiri, însă siguranța în domeniu rămâne o competență națională. Aceste norme ar trebui eliminate de urgență, deoarece constituie în mod clar obstacole de piață în calea extinderii utilizării lemnului în construcții⁽⁴⁾.

2.7. În sfârșit, CESE regretă că sectoarele europene ale panourilor din masă lemnoasă și cherestei au fost excluse de pe lista sectoarelor vulnerabile în raport cu fenomenul delocalizării emisiilor de dioxid de carbon. Eliminarea de pe listă a acestor sectoare va intensifica, cel mai probabil, delocalizarea deja în curs a acestor sectoare prelucrătoare către țări din afara UE. Menținerea acestora pe listă este esențială pentru limitarea impactului negativ al presiunii concurențiale pe care o suferă toate întreprinderile din pricina creșterii uriașe a masei lemnoase, cauzată de concurența cu sectorul energiei din biomasă. Între 2008 și 2013, numai sectorul european al panourilor din lemn a închis 51 de fabrici, ceea ce a avut ca rezultat o pierdere de capacitate de 10 386 Mm³. Unele din aceste linii de producție închise au fost dezmembrate și reasamblate în afara frontierelor Uniunii Europene. Păstrarea industriilor producătoare în interiorul frontierelor europene trebuie să constituie o prioritate pentru toți factorii de decizie politică și în special pentru Comisia Europeană. De aceea, direcțiile relevante ale Comisiei Europene sunt îndemnate să ia măsuri pentru a garanta competitivitatea industriilor europene și pentru a se evita delocalizarea sectorului manufacturier.

2.8. O măsură eficientă pentru asigurarea competitivității industriei europene și preîntâmpinarea delocalizării producției ar putea consta dintr-o nouă taxă privind energia/emisiile de CO₂, care ar opri discriminarea producătorilor europeni.

⁽³⁾ Indufor este un grup de consultanță internațional independent, cu sedii în Finlanda și Noua Zeelandă. El oferă servicii de consultanță atât pentru clienți publici, cât și privați. Abordarea sa cuprinde toate aspectele dezvoltării durabile – economic, social și de mediu. Printre domeniile tratate de Indufor se numără gestionarea pădurilor, investițiile pentru întreținerea și plantarea lemnului pentru exploatare, evaluarea pădurilor și diligența necesară, industria lemnului și a fibrelor, evaluarea și cartografierea resurselor forestiere, schimbările climatice și serviciile ecosistemice în ariile forestiere, studii privind politica și strategia în domeniul forestier, precum și consultanță privind durabilitatea și dezvoltarea în ce privește gestionarea durabilă a pădurilor și utilizarea terenurilor.

⁽⁴⁾ În multe țări, normele naționale în materie de construcții au tins să restrângă utilizarea cadrelor de lemn pentru construcția clădirilor cu mai multe etaje. Motivul pentru care multe țări s-au abținut de la utilizarea de materiale inflamabile este insecuritatea în caz de incendii în clădiri. Cu toate acestea, s-a dovedit pe baza unei mari acumulări de date din cercetare și dezvoltare că sunt preferabile normele de construcții neutre din punctul de vedere al specificării materialelor, astfel încât de peste un deceniu sunt uzuale în multe țări normele bazate pe funcționalitate. Lemnul arde, însă de manieră controlată, fiind posibil să se aprecieze ce porțiuni din secțiune va rămâne neafectată de foc după o oră de ardere. Lemnul rezistă foarte bine la foc – atunci când arde, se formează un strat carbonizat, care contribuie la menținerea solidității și a integrității structurale a lemnului din interior, reducând riscul prăbușirii totale.

3. Sporirea utilizării produselor din lemn pentru reducerea emisiilor de CO₂ în vederea combaterii schimbărilor climatice

3.1. Încălzirea globală constituie o preocupare politică majoră. Aceasta are, într-adevăr, un impact serios asupra sănătății umane și a resurselor naturale. Alegerile pe care le facem în ceea ce privește materialele folosite pot avea un efect semnificativ asupra emisiilor de dioxid de carbon, care constituie una din cauzele principale ale încălzirii globale. În rândul producătorilor și al consumatorilor se încetățenește treptat terminologia produselor „verzi” sau „ecologice”. În același timp se stabilesc politici la nivel național și european pentru încurajarea acestor produse. CESE consideră că ECV⁽⁵⁾ (evaluarea ciclului de viață) reprezintă instrumentul adecvat pentru gestionarea mediului pe viitor.

3.2. Europa poate reduce drastic emisiile de CO₂ prin sporirea capacității de absorbție a dioxidului de carbon a pădurilor ei (cu ajutorul optimizării gestionării acestora) și prin sporirea utilizării produselor din lemn fabricate în mod sustenabil. Este dovedit științific că utilizarea produselor din lemn în construcții și în viața de zi cu zi are un efect pozitiv asupra climei. Cantitatea de dioxid de carbon înmagazinată în copaci și în produsele din lemn depinde de speciile de copaci, de condițiile de creștere (mediu), de vârsta unui copac și de densitatea copacilor din împrejurimi. Cu toate acestea, s-a dovedit că substituirea altor materiale de construcție cu un metru cub de lemn duce la o semnificativă reducere medie de 0,75 până la 1 t de CO₂. În plus, 1 m³ de lemn înmagazinează 0,9 t de CO₂.

3.3. Un studiu recent coordonat de Universitatea Yale, intitulat „Carbonul, combustibilii fosili și gestionarea biodiversității cu lemn și păduri”⁽⁶⁾ a descoperit că utilizarea unei mai mari proporții de lemn în construcția clădirilor și a podurilor ar reduce substanțial emisiile globale de dioxid de carbon și consumul de combustibili fosili. Cercetătorii consideră că o creștere a utilizării produselor din lemn până la echivalentul a 34 % ar putea avea efecte profunde și pozitive. S-ar putea evita între 14 și 31 % din emisiile globale de CO₂ prin stocarea acestuia în celuloza și lignina produselor din lemn.

3.4. CESE îndeamnă Comisia să sprijine statele membre și sectorul european al silviculturii în sensul identificării și aplicării unor măsuri și, eventual, stimulente pentru utilizarea produselor din lemn cu cicluri de viață lungi⁽⁷⁾. Cu cât lemnul este folosit și refolosit mai mult timp, cu atât mai îndelung păstrează dioxidul de carbon în el. Reziduurile de material lemnos (*stricto sensu*) pot fi reduse la minimum în principal pentru că toate părțile lemnului pot fi folosite și refolosite eficient, în ultimă instanță putând fi arse pentru recuperarea energiei⁽⁸⁾. Dacă Europa dorește să abordeze în mod eficient problema schimbărilor climatice, statele membre și instituțiile europene ar trebui să încurajeze utilizarea produselor din lemn și să creeze un context politic favorabil în care ciclul de viață al lemnului să fie maxim.

4. Lemnul în construcții

4.1. Construcția și utilizarea clădirilor aduce beneficii semnificative mediului. La nivel global, clădirile sunt răspunzătoare pentru 20 % din consumul de apă, 25 până la 40 % din consumul de energie și 30 până la 40 % din emisiile de gaze cu efect de seră. Alegerea produselor folosite pentru construcții sau renovări are un impact serios asupra mediului. De aceea, CESE recunoaște că lemnul joacă un rol important în dezvoltarea unor clădiri sustenabile și respectuoase față de mediu. Oportunitățile legate de folosirea lemnului în construcții nu sunt exploatare pe deplin și acest lucru afectează competitivitatea industriei de prelucrarea lemnului. CESE dorește să analizeze modalitățile de îmbunătățire a acestei situații fără a se crea efecte negative pentru alte materiale.

⁽⁵⁾ ECV reprezintă un instrument de identificare a emisiilor în mediul înconjurător și a impactului pe care-l generează un proces, un produs sau o activitate. Aceasta este un instrument util pentru industrie, în efortul său de a găsi modele de decizie practice și ușor de utilizat pentru elaborarea de produse sănătoase din punctul de vedere al impactului de mediu.

⁽⁶⁾ *Journal of Sustainable Forestry (Revista de silvicultură durabilă)* 33, 2014, p. 248-275.

⁽⁷⁾ Așa cum se recunoaște în Decizia europeană COM(2012) 93 final privind normele de contabilizare și planurile de acțiune referitoare la emisiile și absorbțiile de gaze cu efect de seră care rezultă din activitățile legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură și privind informațiile referitoare la acțiunile aferente activităților respective, creșterea utilizării durabile a produselor din lemn poate limita substanțial emisiile de gaze cu efect de seră în atmosferă și poate spori absorbția acestora.

⁽⁸⁾ . Datele colectate în studiul italian recent „*Analysis of the Life Cycle Assessment (LCA) and comparison between the use of post-consumer wood for the production of chipboard wood panels and for renewable energy use*” au arătat că, din perspectiva impactului asupra schimbărilor climatice, utilizarea materiei prime lemnoase reciclate în producția de panouri este mai avantajoasă decât activitatea de ardere într-o centrală electrică pe bază de biomasă. Studiul a fost desfășurat de institutul italian de cercetare eAmbiente,-c/o Parco Scientifico Tecnologico VEGA. Acest studiu a fost prezentat în cadrul audierii CESE privind contribuția sectorului prelucrării lemnului la bilanțul dioxidului de carbon, care a avut loc la Mestre (Italia) la 19 septembrie 2014.

4.2. Lemnul este recunoscut de mult timp ca fiind un material ecologic pentru o largă varietate de produse. Studii de evaluare a ciclului de viață întreprinse în întreaga lume au dovedit că produsele din lemn oferă mari avantaje de mediu. Lemnul reprezintă unul din puținele materiale de construcție 100 % regenerabile, înmagazinează CO₂ și este izolant în mod natural datorită aerului prins în structura sa celulară. Este un material sigur, solid și fiabil – chiar și în condiții de presiune substanțială, cum ar fi uraganele și cutremurele, precum și în caz de incendiu.

4.3. Printre opțiunile disponibile pentru încheierea ciclului de viață ca material de construcție se numără reutilizarea, reciclarea și recuperarea. Situația actuală arată că o mare parte a deșeurilor din construcții sfârșește la gropile de gunoi, sporind gradul de încărcare și de operare a acestora. Materialele precum lemnul pot fi reciclate direct în același produs sau pot fi reasamblate pentru a genera alte produse utilizabile. CESE arată că reciclarea presupune o reprocesare care, de obicei, nu este fezabilă din punct de vedere economic, cu excepția cazului în care se organizează o colectare eficientă în apropierea sursei de material. De aceea, CESE face apel la Comisie și la părțile implicate să adune toate bunele practici existente la nivel național pentru a stabili orientări și recomandări privind colectarea deșeurilor de lemn și soluții pentru tratarea lemnului după consum. Reducerea și reciclarea deșeurilor de materiale provenite din construcții și demolări ar putea reduce și cheltuielile de construcție și de eliminare a deșeurilor în general.

4.4. Sectorul construcțiilor este cel mai mare consumator de produse din lemn. Într-o țară cum este Finlanda, cca 70-80 % din produsele din lemn sunt folosite în construcții. Construcțiile pe schelet din lemn au început să intre mai mult pe piață în ultima perioadă în mai multe țări europene, meritând menționate Regatul Unit, Irlanda și Franța. Cu toate acestea, CESE recunoaște că utilizarea masei lemnoase poate contribui la dezvoltarea unei economii ecologice și de aceea ar trebui consolidată.

4.5. CESE recunoaște că cunoștințele privind avantajele utilizării lemnului în construcții sunt destul de limitate. Această problemă nu se limitează doar la arhitecți; foarte frecvent, utilizatorii finali nu știu suficient despre proprietățile lemnului. Această cunoaștere limitată duce adesea la folosirea limitată a lemnului și, în consecință, la probleme care afectează negativ imaginea lemnului. Totodată, lipsa lucrătorilor calificați specializați în construcția caselor pe schelet de lemn reduce dezvoltarea acestei metode de construcție în multe țări europene.

4.6. CESE face apel la industriile europene de prelucrare a lemnului și la partenerii sociali asociați acestora să demareze campanii de informare coordonate pentru a îmbunătăți imaginea sectorului. Tinerii ar trebui încurajați să aleagă cursuri de educație și formare care să-i pregătească în mod adecvat pentru o carieră în industria prelucrării lemnului.

5. Aspecte sociale legate de sporirea utilizării materialelor lemnoase și de consolidarea rolului pe care îl joacă în economie industria prelucrării lemnului ⁽⁹⁾

5.1. CESE subliniază că majoritatea lucrătorilor în domeniul prelucrării lemnului sunt formați la locul de muncă, preluând competențe în mod informal de la lucrătorii cu experiență. Majoritatea lucrătorilor în acest domeniu învață funcționarea de bază a instalațiilor și sarcinile de lucru în câteva luni, dar a deveni un lucrător competent în sectorul lemnului necesită adesea doi sau mai mulți ani. Ocuparea forței de muncă se asigură și prin dotarea lucrătorilor cu o formare și o educație adaptate la nevoile și cerințele pieței de muncă. În plus, CESE reiterează că programele de cercetare și inovare vor stimula apariția locurilor de muncă și a creșterii în UE. Din acest motiv, sectorul prelucrării lemnului este încurajat să exploateze oportunitățile disponibile în cadrul Orizont 2020.

5.2. Recenta Comunicare a UE pe tema „Utilizarea eficientă a resurselor în sectorul construcțiilor” ar trebui implementată în mod ambițios de către statele membre, pentru a se asigura investițiile în renovarea clădirilor și pentru a se crea locuri de muncă.

⁽⁹⁾ CESE consideră că aspectele sociale și observațiile prezentate în Avizul CESE pe tema „Oportunități și provocări pentru creșterea competitivității sectorului european al prelucrării lemnului și al mobilei” sunt în continuare valide.

5.3. CESE recunoaște faptul că poluarea fonică în zonele publice are un impact grav asupra sănătății umane⁽¹⁰⁾. Lemnul nu este numai un material ecologic important, dar, folosit ca material izolator, acesta ar putea genera diverse beneficii sociale și în materie de sănătate. Lemnul poate juca un rol esențial în izolarea acustică și ca material de absorbție. Lemnul are capacitatea de a izola acustic încăperile față de zgomotele exterioare și de a reduce timpul de reverberare. CESE solicită Comisiei Europene să introducă o normă care să reflecte în mod corespunzător caracteristicile acustice ale spațiilor închise. Având în vedere că lemnul poate genera sunete (prin lovirea directă) și poate amplifica sau absorbi undele sonore generate de alte surse, ar trebui explorate oportunitățile create de aplicațiile din lemn. De asemenea, lemnul are efecte pozitive dovedite științific asupra calității/confortului aerului din încăperi.

5.4. La nivel național, există mai multe inițiative de educare a societății cu privire la oportunitățile pe care le prezintă folosirea lemnului ca material respectuos față de mediu, însă lipsește o coordonare reală. Creșterea consumului de produse din lemn este legată în mod clar de campaniile de informare, care ar trebui desfășurate la nivel național. Obiectivul principal al campaniilor de educare privind lemnul este acela de a crea atitudini pozitive – tehnice și culturale – în favoarea utilizării lemnului.

5.5. Ca exemplu interesant de bune practici, CESE ar dori să reamintească inițiativa „WOODDAYS”. Manifestarea⁽¹¹⁾ a fost lansată la Milano, la 21 martie 2014. A fost un program de zece zile, concentrat pe orașele în curs de creștere și pe densificarea urbană inteligentă și eficientă din punctul de vedere al resurselor cu ajutorul lemnului. Manifestarea a fost organizată pentru a evidenția lemnul ca material de construcție cu un potențial încă nerecunoscut, într-un context în care construcțiile din lemn vor juca un rol major în viitor – chiar în centrul orașelor noastre. Această manifestare va fi reluată în alte orașe europene: Bratislava, Ljubljana și Bruxelles.

5.6. CESE observă că marile programe care vizează construcțiile ecologice au o abordare oarecum variată a utilizării produselor din lemn. În timp ce unele dintre acestea se concentrează în principal pe performanță și nu pe materialul folosit, alte programe impun „restricții” cu privire la lemn, acesta nefiind considerat pe deplin acceptabil (fără să existe astfel de „cerințe” și pentru alte materiale de construcții). O utilizare mai intensă a lemnului ar avea, de asemenea, o varietate de efecte pozitive asupra economiei UE. În consecință, CESE recomandă ca pentru utilizarea acestuia în construcții să se stabilească obiective obligatorii, urmând exemplul Franței.

6. Mobilizarea materialului lemnos

6.1. Folosirea sporită a lemnului în construcții și în viața de toate zilele necesită soluții și măsuri pentru a intensifica mobilizarea masei lemnoase (inclusiv soluții pentru recuperarea unei cantități mai mari de lemn, de produse din lemn și de reziduuri din deșeurile industriale și de consum, în scopul reciclării și reutilizării) și pentru a extinde ciclul de viață al produselor din lemn.

6.2. O sursă durabilă și constantă de materie primă lemnoasă este esențială pentru menținerea unei industrii competitive a produselor din lemn. Recomandările cuprinse în liniile directoare privind bunele practici în mobilizarea durabilă a materialului lemnos în Europa (2010) ar trebui luate în considerare și, eventual, extinse.

6.3. În ultimii ani, oferta de lemn a suferit presiuni, în principal din pricina măsurilor luate la nivel național și european pentru promovarea utilizării surselor regenerabile de energie, care au dus parțial la arderea lemnului. CESE reamintește importanța excluderii paleților și a lemnului recuperat post consum din definiția „biomasei terțiare”. Aceste materiale reprezintă o parte importantă a materiei prime folosite la fabricarea unora dintre produsele industriei panourilor din lemn și, în unele cazuri, pot reprezenta până la 95 % din materia primă utilizată⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ „Efectele zgomotului asupra sănătății sunt consecințe în domeniul sănătății pe care le are un nivel sonor ridicat. Nivelul ridicat de zgomot la locul de muncă sau în alte circumstanțe poate cauza deficiențe de auz, hipertensiune, afecțiuni ischemice ale inimii, enervare și probleme de somn. Au putut fi puse pe seama expunerii la zgomot modificări ale sistemului imunitar și malformații congenitale.” [cf Passchier-Vermeer W – Passchier W.F. (2000), „Expunerea la zgomot și sănătatea publică”, *Environmental Health Perspectives*, 108, Suppl 1: 123–31, doi:10.2307/3454637. JSTOR 3454637. PMC 1637786. PMID 10698728.]

⁽¹¹⁾ Evenimentul „WOODDAYS” este o inițiativă a pro-Holz Austria, în colaborare cu Departamentul pentru construcții din lemn de la Universitatea tehnică München și cu sprijinul Organizației europene a industriei de tăiere a lemnului (EOS) și al Federației europene a fabricanților de panouri (EPF).

⁽¹²⁾ Grupul italian Saviola – cunoscut pentru sloganul „Ajutați-ne să salvăm copacii” – este cea mai mare întreprindere de procesare a deșeurilor din lemn din lume, cu o capacitate de reciclare de 1,5 milioane de tone de lemn recuperat pe an. Filosofia lor de producție se bazează pe recuperarea și refolosirea materiilor prime secundare care pot fi reinventate și reutilizate fără a se tăia copaci noi, printr-un proces sustenabil și economic, și ecologic. Tipurile de lemn colectate de grup includ paleți, lădițe de fructe, containere de transport.

6.4. CESE dorește să sublinieze aici că principiul „utilizării în cascadă” (utilizare, reutilizare, reciclare, recuperare energetică) – acolo unde este fezabil economic și tehnic, în conformitate cu caracteristicile naționale și regionale specifice și cu echilibrul dintre cererea și oferta de material lemnos – va reprezenta metoda optimă de a extinde la maximum utilizarea eficientă din punctul de vedere al resurselor a lemnului ca materie primă naturală. Cu toate acestea, Comitetul nu poate sprijini noțiunea de norme obligatorii din punct de vedere juridic și sprijină o abordare bazată pe o piață deschisă și libertatea participanților la piață. Folosirea lemnului în „cascadă” asigură nu doar o exploatare economic optimă a materiei prime, ci generează și beneficii climatice substanțiale, prin stocarea continuă a dioxidului de carbon și efectul de substituție, în etapele premergătoare utilizării lemnului ca sursă de energie.

Bruxelles, 10 decembrie 2014

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Henri MALOSSE

ANEXA

la avizul CCMI

Următorul text al avizului CCMI a fost respins în ședința CCMI în favoarea unui amendament, dar a întrunit cel puțin o pătrime din voturile exprimate:

Punctul 6.4

6.4. CESE dorește să sublinieze aici că principiul „utilizării în cascadă” (utilizare, reutilizare, reciclare, recuperare energetică) – acolo unde este fezabil economic și tehnic, în conformitate cu caracteristicile regionale specifice – va reprezenta metoda optimă de a extinde la maximum utilizarea eficientă din punctul de vedere al resurselor a lemnului ca materie primă naturală. Tipurile de lemn adecvate ar trebui folosite fizic în loc să slujească doar drept combustibil. Folosirea lemnului în „cascadă” asigură nu doar o exploatare economic optimă a materiei prime, ci generează și beneficii climatice substanțiale, prin stocarea continuă a dioxidului de carbon și efectul de substituție, în etapele premergătoare utilizării lemnului ca sursă de energie.
